

§ 29.

Прониарски люде.

За пронията и прониаритѣ ние ще говоримъ на съотвѣтствующитѣ мѣста. Тукъ ще се спремъ върху института на пронията само толкова, колкото е нужно, за да се установи нейното сѣществуване въ стара България и да се опрѣдѣли правното и социално положение на ония себри, които били прониарски люде. Думата *прония* (*прѣносѣ*) е грѣцка и въ сѣщинския си смисълъ значи: *прѣдпазване, старание, грижа, промисълъ* и пр. Като терминъ пѣкъ на прониарския институтъ, тя значи: отсѣпване на нѣкое привилегирувано лице частъ или всички държавни приходи на частъ или цѣло село, или повече такива и други недвижими вещи за оказанитѣ отъ него услуги къмъ държавата или владѣтеля и съ условие, да изпълнява опрѣдѣлената служба, за която се възнаграждавалъ. Награденитѣ съ прония се наричалъ прониарѣ. Пронията съотвѣтствувала на сегашната чиновническа заплата. Въ старо врѣме паритѣ били рѣдки и осѣждни, и затова на държавнитѣ чиновници обикновено се плащало въ натура. Пронията главно се давала за военна служба, и затова прониарѣтъ поддържалъ добръ въоръжена дружина, начело на която по позива на владѣтеля, билъ длѣженъ своеврѣменно да се яви на опрѣдѣленото мѣсто и да вземе участие въ държавнитѣ отбранителни и нападателни войни. За редовно и ревностно изпълнение на прониарскитѣ си задѣлжения и за проявена военна способностъ и вѣщина прониарѣтъ се възнаграждавалъ съ по-голѣма прония, а пѣкъ за немарливостъ и неспособностъ се наказвалъ съ отнимането ѝ. Южнословѣнската и византийската прония не билъ западно-европейскитѣ лененъ имотъ, както и прониарѣтъ не билъ феодаленъ владѣтель. Въ първата бѣлгарска държава